

Advokatforeningen

Finansdepartementet
Finansmarkedsavdelingen
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Også sendt pr. e-post til postmottak@fin.dep.no

11/11-39

Deres ref: 11/11

Vår ref: #112993v1/th

Saksbehandler: Trude Hafslund
th@advokatforeningen.no
T +47 22 03 50 61

03.05.2011

Høringsuttalelse – Finanskriseutvalgets utredning (NOU 2011:1)

I Innledning

Vi viser til departementets høringsbrev av 2. februar 2011 vedrørende ovennevnte høring.

Det er en prioritert oppgave for Advokatforeningen å drive rettspolitisk arbeid gjennom høringsuttalelser. Advokatforeningen har derfor en rekke lovutvalg inndelt etter fagområder. I våre lovutvalg sitter advokater med særskilte kunnskaper innenfor det aktuelle fagfelt og hvert lovutvalg består av advokater med ulik erfaringsbakgrunn og kompetanse innenfor fagområdet. Arbeidet i lovutvalgene er frivillig og ulønnet.

Advokatforeningen ser det som sin oppgave å være en uavhengig høringsinstans med fokus på rettssikkerhet og på kvaliteten av den foreslåtte lovgivningen.

I saker som angår advokaters rammevilkår vil imidlertid regelendringen også bli vurdert opp mot advokatbransjens interesser. Det vil i disse tilfellene bli opplyst at vi uttaler oss som en berørt bransjeorganisasjon og ikke som et uavhengig ekspertorgan. Årsaken til at vi sonderer mellom disse rollene er at vi ønsker å opprettholde og videreutvikle den troverdighet Advokatforeningen har som et uavhengig og upolitisk ekspertorgan i lovgivningsprosessen.

I den foreliggende sak uttaler Advokatforeningen seg som ekspertorgan. Saken er forelagt lovutvalget for bank, finansiering og valuta. Lovutvalget består av Knut Størmer Endre (leder), Knut Bjerve, Henrik Garmann, Hans Haugstad og Kaare P. Sverdrup.

Advokatforeningen avgir følgende høringsuttalelse:

II Sakens bakgrunn

Finansdepartementet har sendt på høring Finanskriseutvalgets utredning, NOU 2011:1 Bedre rustet mot finanskriser. Utvalget ble oppnevnt for å vurdere det norske finansmarkedet og norsk finansmarkedsregulering i lys av den internasjonale finanskrisen og erfaringene fra denne. Videre var det utvalgets mandat å beskrive de bakenforliggende årsaker til finanskrisen og vurdere om

det var særlige nasjonale forhold som bidro til utviklingen.

Utredningen inneholder en sammenfatning av kriseforløpet internasjonalt samt årsaker og virkninger. Videre gis en beskrivelse av kriseforløpet i Norge og noen særtrekk ved den norske realøkonomien og den norske finanssektoren. Det gjøres også rede for tiltak og regelverksendringer som er iverksatt eller foreslått internasjonalt. Dette gir en bakgrunn for de lærdommer utvalget trekker fra finanskrisen og de forslag som fremsettes.

III Kommentarer til de enkelte forslagene

Generell kommentar

Utvalget kommer med forslag innenfor en lang rekke områder, som den makroøkonomiske politikken, forbrukerhensyn, skattlegging, særskilte forhold knyttet til bankene, verdipapirmarkedene og livsforsikring og pensjon, samt tilsyn og regulering og krisehåndtering og atferdsrisiko. Omfanget av områder som utvalget berører innebærer også at det er forholdsvis generelle forslag, hvorav en del av disse må utredes nærmere. Dette gjør at grunnlaget for å vurdere forslagene og om det er tilstrekkelig behov for disse er forholdsvis begrenset. Det vil derfor etter Advokatforeningens syn være behov for at de konkrete lov- og forskriftsendringer som departementet vurderer å gjennomføre som oppfølging av Finanskriseutvalgets forslag, sendes ut på særskilt høring.

Forbrukervern

Informasjon til forbrukere

Utvalget tilrår at norske myndigheter innfører et krav om at det skal utarbeides et kort, standardisert opplysningsdokument om spare- og investeringsprodukter, herunder pensjonsprodukter rettet mot ikke-profesjonelle investorer.

Advokatforeningen mener at det må foretas en nærmere vurdering av behovet for dette og det må ses i sammenheng med kommende EØS-regler på området. Utvalget nevner i denne sammenheng kravet om "key investor information document" som følger av de siste endringene i UCITS-direktivet som gjelder verdipapirfond og det forventede PRIIPS-direktivet om informasjon og salg av ulike typer sammensatte produkter. EU-Kommisjonen har dessuten igangsatt en prosess for evaluering av MiFID, hvor blant annet behovet for styrket investorbeskyttelse er et av punktene som ble fremhevet i konsultasjonsdokumentet. I tillegg til pågående regelverksprosesser i EU er saker til behandling for domstolene, den såkalte Røeggen-saken og sakene mot Fokus Bank, og det kan forventes at det her kommer viktige avklaringer av informasjonskravet overfor forbrukere.

Regulering av navnebruk

Et flertall i utvalget foreslår at finansinstitusjoner ikke lenger skal ha anledning til å benytte navn eller betegnelse i sin markedsføring som tildekker hvilken institusjon som faktisk vil stå for kundeforholdet. Som Advokatforeningen påpekte i sin høringsuttalelse av 16. mai 2008 til utkast til regler om finansinstitusjoners navnebruk, finnes det allerede i dag generelle regler i markedsføringsloven og foretaksnavneloven som søker å hindre at kundene villedes til å tro at de har et kundeforhold til en annen institusjon enn det som er tilfellet. Eventuelle særregler for finansbransjen bør derfor utformes under hensyntagen til disse reglene. Av hensyn til konkurransesituasjonen og aktørene i bransjen, er det dessuten viktig at eventuelle reguleringer

skjer på en måte som slår likt ut og stiller samme krav til alle. Som påpekt i ovennevnte høringsuttalelse fra Advokatforeningen, bør det være anledning til å bruke sekundære kjennetegn uten at det skjer som tillegg til foretaksnavnet, forutsatt at bruken er i samsvar med retningslinjer godkjent av Finanstilsynet.

Dekning av saksomkostninger

Et flertall i utvalget foreslår at det bør utredes hvordan det kan innføres et lovkrav om at finansinstitusjoner som ikke etterlever nemndsvedtak i forbrukerens favør, må dekke forbrukerens kostnader knyttet til behandling av saken i første rettsinstans, og i høyere instanser dersom institusjonen skulle anke.

Dersom det igangsettes en slik utredning, bør det etter Advokatforeningens oppfatning vurderes om det er behov for å innføre en slik lovregel. Det bør i denne sammenheng ses hen til at tvistelovens regler om saksomkostnader gir domstolene en viss fleksibilitet når det gjelder ileggelse av ansvar for saksomkostnader dersom en part ikke har vunnet frem, jf. særlig § 20-2 (3).

Tilsynsmyndighetene

Utvalget drøfter tilsynsmyndighetenes rolle, herunder oppgaver og organisering. Utvalget foreslår at norske tilsynsmyndigheter får et tydeligere lovfestet ansvar for å ivareta forbrukernes interesser og rettigheter i finansmarkedet, og det bør i denne sammenheng også utredes om tilsynsmyndighetene bør få utvidede hjemler til å ilegge administrative sanksjoner. Et mindretall foreslår dessuten at det opprettes en egen institusjon som kan kombinere rollen som tilsynsorgan og kompetansesenter, med særlig vekt på spare- og investeringsprodukter i et forbrukerperspektiv.

Som utvalget er inne på er det flere organer som har en rolle i forhold til forbrukerbeskyttelse. I tillegg til Finanstilsynet, har også Konkurransetilsynet, Forbrukerombudet og Forbrukerrådet oppgaver på området. Etter Advokatforeningens syn kan det ikke være behov for ytterligere et organ med oppgaver knyttet til ivaretagelse av forbrukernes interesser. I stedet bør heller de eksisterende organers oppgaver og myndighet klarlegges og eventuelt utvides dersom en utredning viser at det er behov for det.

Bedre skattlegging av finansiell sektor

Utvalget foreslår at norske finansinstitusjoner bør ilegges en stabilitetsavgift basert på institusjonenes gjeld utover egenkapital og sikrede innskudd, og som reflekterer eventuelle forventninger hos kreditorer om at deres risiko er redusert som følge av sannsynligheten for statlig inngripen (implisitt statsgaranti). Videre foreslås det at norske myndigheter bør utrede grunnlaget for – og de eventuelle konsekvensene av – en skatt på finansinstitusjonenes overskudd og lønnsutbetalinger for å beskatte merverdien skapt i finanssektoren, og således korrigere for sektorens merverdiavgiftsunntak.

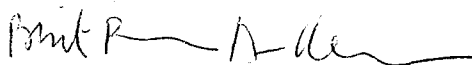
Advokatforeningen vil bemerke at det ved utredningen av mulig ytterligere beskatning av finanssektoren må ses hen til arbeidet innenfor EU på dette området. Av hensyn til konkurransesituasjonen for norske institusjoner bør norske myndigheter være tilbakeholdne med å ilegge norske institusjoner skatter som medfører en konkurranseulemppe i det norske markedet.

Regulering av bankene

Utvalget tilrår at norske myndigheter arbeider for å styrke det nordiske reguleringssamarbeidet og at man på nordisk nivå vurderer strengere kapitalkrav enn EUs minstekrav og raskere implementering av Basel III-reglene (både kapital- og likviditetskrav) enn det implementeringsfristene tilsier. Dersom et nordisk samarbeid ikke fører frem, tilrår utvalget norske myndigheter å foreta en selvstendig vurdering av om det er behov for kapitalkrav utover EUs minstekrav for norske banker og vurderer å implementere Basel III-kravene raskere enn de fastsatte implementeringsfristene.

Advokatforeningen mener at norske myndigheter bør være forsiktige med innføring av særnorske regler da dette vil kunne ha konkurransemessig betydning for finansinstitusjoner. Dette gjelder særlig for norske banker, da det er en rekke større utenlandske aktører som opererer i det norske bankmarkedet. At de norske bankene får drive virksomhet på like vilkår som de utenlandske bankene bør derfor være et sentralt hensyn når norske myndigheter vurderer å innføre nye regler. Som mindretallet i utvalget påpeker, vil det i en slik vurdering av behov for å hensynta konsekvensene av eventuelle særlige norske kapitalkrav, både for finansnæringens og det øvrige næringslivs konkurranseevne.

Vennlig hilsen

Berit Reiss-Andersen
leder

Merete Smith
generalsekretær